

Üleskirjutus NSV Liidu välisasjade rahvakomissari Vjatšeslav Molotovi kõnelusest Eesti saadiku August Reiga

26. detsember 1939

Enne jutuajamise algust andis Rei Molotovile kaks sm. Stalinile ja Molotovile mõeldud Laidoneri portreed.

Seejärel püstitas Rei küsimuse vajadusest sõlmida vastav konventsioon, mis määraks kindlaks Eestis asuvate T[ööliste]-T[alupoegade] P[unaarmee] väeosade juhtkonna vahekorra Eesti kodanike ja sõjaväevõimudega, eriti majanduslikes, administratiivsetes, juriidilistes jt. küsimustes, sest selliste kokkulepete puudumine põhjustab rea raskusi. Nõukogude vägede asukohas loodud Nõukogude–Eesti segakomisjon on kogunenud vaid ühel korral ja pole seetõttu võimeline kogu nimetatud küsimuste kompleksi läbi vaatama, seda enam, et diviisikomandör Tjurin on oma tööülesannetega väga hõivatud ega pööra komisjonile tähelepanu.

Rei peab võimalikuks sõlmida selline kokkulepe samaaegselt kõigi Balti riikidega (Eesti, Läti, Leedu), kus asuvad Nõukogude väed. Eesti valitsus koostab kokkuleppe projekti ja võib selle peagi esitada sm. Molotovile, kui viimane peab sellise kokkuleppe sõlmimist võimalikuks. Rei andis sm. Molotovile üle memorandumi kõnesoleva kokkuleppe sõlmimise vajadusest. Sm. Molotov vastas Reile, et ta peab mõningaid arusaamatusi Nõukogude vägede juhtkonna ja Eesti tsiviil- ning sõjaväeliste võimude vahel võimalikuks, kuid ajutiseks nähtuseks, mis lähemas tulevikus tuleb kõrvaldada. Mis puutub Rei ettepanekusse sõlmida spetsiaalne konventsioon, siis sm. Molotov ütles, et seda ettepanekut uuritakse ja kaalutakse. Kuid juba ette võib öelda, kinnitas sm. Molotov, et ühine kokkulepe NSV Liidu, Eesti, Läti ja Leedu vahel ei sobi, sest igal maal on omad iseärasused. Näiteks Leedus pole meie baase, ja lepingul Leeduga on mõneti erinev iseloom.

Rei nõustus selle sm. Molotovi märkusega ja palus sm. Molotovi kiirustada Eestiga konventsiooni sõlmimise küsimust. Sm. Molotov lubas Reile teha sm. Potjomkinile* ülesandeks tegeleda selle küsimusega.

Sellela jutuajamine lõppes. Jutuajamise kirjutas üles

S. Kozõrev

Полпреды сообщают... С. 212. Tõlge vene keelest.

*Vladimir Potjomkin, NSV Liidu välisasjade rahvakomissari asetäitja.